

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **R. P.**, zastoupen Mgr. Markem Čechovským, advokátem se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytů cizinců**, se sídlem Nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 3. 2013, čj. MV-44833-13/SO/sen-2012, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 10. 5. 2013, čj. 10 A 39/2013 – 35.

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á**.
- II. Žalovaná **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovaná **j e p o v i n n a** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti částku ve výši 4.114 Kč, a to do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Marka Čechovského, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Z důvodu nedostatku podmínky trestní zachovalosti zahájilo 17. 1. 2012 Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky, s žalobcem řízení o zrušení platnosti dlouhodobého pobytu za účelem podnikání. Žalobce byl totiž trestním příkazem Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 24. 11. 2011, čj. 7 T 162/2011 – 37, shledán vinným

ze spáchání úmyslného trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Tato skutečnost byla doložena výpisem z evidence Rejstříku trestů ze dne 10. 1. 2012.

[2] Ministerstvo vnitra rozhodlo dne 14. 2. 2012 rozhodnutím čj. OAM – 67-6/ZR-2012 o zrušení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu žalobce za účelem podnikání. O odvolání rozhodovala Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců (žalovaná) jako věcně příslušný správní orgán podle § 170a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

[3] Dne 30. 10. 2012, tedy v průběhu odvolacího řízení, Komise na žádost žalobce ze dne 8. 8. 2012 přerušila správní řízení do doby pravomocného ukončení řízení o povolení obnovy trestního řízení ve věci sp.zn. 7 T 162/2011. Komisi byl následně dne 26. 11. 2012 doručen pravomocný rozsudek Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 31. 10. 2012, čj. 7 T 162/2011 - 105, o odsouzení žalobce za spáchání přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku k trestu obecně prospěšných prací ve výměře 150 hodin a k trestu zákazu řízení všech druhů motorových vozidel na dobu 13 měsíců. Dne 3. 12. 2012 žalovaná vyrozuměla žalobce o pokračování v řízení.

[4] Dne 28. 1. 2013 bylo žalované doručeno usnesení Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 4. 1. 2013, z něhož vyplývá, že v rozsahu trestu obecně prospěšných prací je žalobce účasten amnestie prezidenta republiky č. 1/2013 Sb. ze dne 1. 1. 2013, přičemž podle čl. IV. odst. 3 amnestie se na odsouzenou osobu hledí, jako by odsouzena nebyla. Odvolání žalobce bylo žalovanou dne 19. 3. 2013 zamítnuto a prvostupňové rozhodnutí bylo potvrzeno.

[5] Rozhodnutí žalované napadl žalobce u krajského soudu. Rozsudkem ze dne 10. 5. 2013 krajský soud rozhodnutí žalované zrušil a věc žalované vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud považoval za důvodnou námitku nezjištění stavu věci, o němž by nebyly důvodné pochybnosti. V době rozhodování žalované byl totiž žalobce zcela prokazatelně osobou trestně zachovalou. Trest obecně prospěšných prací byl žalobci amnestií prezidenta republiky odpuštěn s účinky zahlázení. Trest zákazu činnosti byl, jak plyne z potvrzení vydaného Okresním soudem v Pelhřimově ze dne 12. 4. 2013, již dne 8. 11. 2012 vykonán, a tedy v smyslu § 74 odst. 2 trestního zákoníku ze zákona zahlázen. Žalovaná navzdory těmto skutečnostem posoudila žalobce na základě výpisu z Rejstříku trestů ze dne 19. 3. 2013 jako osobu trestně nezachovalou, protože trest zákazu činnosti nebyl v dobu vydání rozhodnutí žalované ještě v Rejstříku trestů zahlázen. Na základě nesprávně zjištěného stavu věci bylo vydáno rozhodnutí, které je v rozporu se zákonem. Krajský soud také konstatoval porušení § 36 správního řádu, poněvadž žalovaná nevyzvala účastníka řízení, tj. žalobce k vyjádření se k podkladům rozhodnutí o jeho odvolání.

II.

Shrnutí argumentů obsažených v kasační stížnosti

[6] Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) v kasační stížnosti směřující proti v záhlaví označenému rozsudku uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Namítá nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem a nepřezkoumatelnost jeho rozsudku.

[7] Stěžovatelka namítá nezákonnost rozsudku krajského soudu v rozsahu posuzování trestní zachovalosti účastníka řízení, protože § 174 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců „speciálně vymezuje pojem trestní zachovalosti, který je spojen se zápisem pravomocného odsouzení cizince do evidence Rejstříku trestů fyzických osob.“ Stěžovatelka tedy zjišťovala skutkový stav v souladu s § 3 správního řádu. Stěžovatelka zdůrazňuje, že ke dni vydání rozhodnutí nedisponovala informací o vykonání trestu zákazu činnosti, neboť vycházela z pravdivosti údajů obsažených v evidenci Rejstříku trestů fyzických osob, které jsou pro posouzení trestní zachovalosti relevantní. Stěžovatelka navíc namítá, že kdyby vycházela z faktického stavu věci, tj. z vykonání trestu zákazu činnosti účastníkem řízení, postupovala by v rozporu se zásadou legality obsaženou v § 2 odst. 1 správního řádu (postup *contra legem*), a dále v rozporu s § 2 odst. 2 správního řádu (zneužití pravomoci). Dikce § 174 odst. 1 písm. a) by se stala „*obsoletním právním ustanovením*.“

[8] Dále se prý krajský soud nepřezkoumatelně vypořádal s žalobcovou námitkou porušení § 36 správního řádu, neboť stěžovatelka nebránila žalobci, aby v řízení navrhoval důkazy a činil jiné návrhy v souladu s § 36 odst. 1, tj. aby stěžovatelku informoval o vykonání trestu zákazu činnosti za účelem případného přerušení správního řízení do doby výmazu této informace z evidence Rejstříku trestů fyzických osob. Stěžovatelka dále dovozuje nesprávné posouzení právní otázky co do aplikace § 36 odst. 3 správního řádu. Zákon zde garantuje, aby věc každého účastníka byla projednána v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Stěžovatelka předně argumentuje, že z teleologického hlediska se jedná jen o důkazy, které obstaral správní orgán a které tudíž nejsou účastníkovi řízení automaticky známy. Informace o záznamu v evidenci Rejstříku trestů byla žalobci známa již v řízení před správním orgánem I. stupně. Proto by bylo nadbytečné a současně v rozporu se zásadou procesní ekonomie, pokud by žalobce opětovně s touto skutečností seznamovala.

[9] Dle stěžovatelky krajský soud pochybil také ve výroku o nákladech řízení. Stěžovatelka má za to, že soud nikterak neinterpretovat *plný úspěch ve věci*, který byl rozhodující pro přisouzení náhrady nákladů žalobce. Stěžovatelka rovněž namítá nepřiměřenou výši uložených nákladů řízení, vždyť postupovala v souladu s § 174 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Stěžovatelka proto považuje závěr soudu o výši náhrady nákladů řízení za nezákonný.

[10] Proto stěžovatelka navrhuje zrušit rozsudek a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

III.

Vyjádření žalované ke kasační stížnosti

[11] Žalobce odkazuje na svou argumentaci uvedenou v žalobě. Dále odkazuje na právní závěry krajského soudu v této věci. Při posuzování trestní zachovalosti nelze zcela bezmyšlenkovitě vycházet pouze z výpisu z evidence rejstříku trestů, neboť nad touto úřední listinou stojí zákon. Žalobce dále uvádí, že vzhledem k tomu, že správní orgán měl

k dispozici předmětný rozsudek ve věci účastníka, mohl snadno zjistit, kdy byl ex lege trest zákazu činnosti zahlazen. Stěžovatelce potom nic nebránilo z moci úřední, jak činí při pořizování výpisů z evidence Rejstříku trestů, ověřit uvedený závěr u Okresního soudu v Pelhřimově. Žalobce se domnívá, že mu nelze nikterak vyčítat to, že vnitřní systém komunikace mezi rejstříky trestů a soudy, který byl toho času zahlcen amnestijní agendou, nefungoval z hlediska rychlosti tak, jak fungovat měl. Z těchto důvodů žalobce navrhuje kasační stížnost zamítnout.

IV.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[12] Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu.

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Soud předně posoudil námitku nezákonnosti rozsudku spočívající v nesprávné interpretaci § 174 zákona o pobytu cizinců [důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., IV.A.]. Poté se vypořádal s námitkou nepřezkoumatelnosti konstatovaného porušení § 36 správního řádu ve spojení s nesprávným posouzením aplikace § 36 odst. 3 správního řádu (§ 103 odst. 1 písm. d) a a) s. ř. s., IV.B.). Nejvyšší správní soud konečně zvážil zákonnost výroku krajského soudu o náhradě nákladů (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., IV.C.).

IV.A.

Námítka nezákonnosti spočívající v nesprávné interpretaci § 174 zákona o pobytu cizinců

[15] Stěžovatelka se domáhá výroku o nezákonnosti závěru krajského soudu týkající se posouzení trestní zachovalosti žalobce. Své tvrzení zakládá na řádném zjištění skutkového stavu věci v mezích § 174 zákona o pobytu cizinců. Nejvyšší správní soud musí nyní zvážit, zda krajský soud v napadeném rozhodnutí interpretoval rozsah zjišťování skutkového stavu věci pro účely posouzení trestní zachovalosti žalobce v souladu se zákonem.

[16] Dikce § 174 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců stanovuje, že „[z]a trestně zachovalého se pro účely tohoto zákona považuje cizinec, který nemá ve výpisu z evidence Rejstříku trestů záznam, že byl pravomocně odsouzen za spáchání trestného činu.“ Krajský soud správně konstatoval, že podmínku trestní zachovalosti je třeba zkoumat ke dni rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

[17] Rejstřík trestů je ústředně vedená evidence osob pravomocně odsouzených soudy v trestním řízení, včetně evidence dalších významných skutečností pro trestní řízení, pokud to stanoví zákon. Rejstřík trestů je legislativně upraven zákonem č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů. Při posuzování trestní zachovalosti je potřebné zkoumat naplnění hypotézy § 174 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, tedy záznamy v evidenci Rejstříku trestů. Stěžovatelka má pravdu, že správní orgán není v zásadě povinen zjišťovat

skutkový stav věci nad tento rámec, např. tedy dotazovat se soudu, který vydal rozsudek v trestní věci, ohledně vykonání trestu.

[18] Nynější případ je však od právě uvedeného odlišný. Zde bylo již jen s ohledem na obsah správního spisu a v něm založených trestních rozhodnutí ve věci žalobce (trestní příkaz a rozsudek) přinejmenším vysoce pravděpodobné, že žalobce trest zákazu řízení ke dni rozhodnutí stěžovatelky již musel v mezidobí vykonat. Tuto úvahu mohla stěžovatelka učinit již jen prostou úvahou založenou na plynutí času, neboť trestní příkaz nabyl právní moci dne 8. 12. 2011. Sankce jím stanovené byly pozdějším rozsudkem jen modifikovány. S ohledem na informace obsažené ve správním spise byla proto stěžovatelka povinná, v souladu se zásadou materiální pravdy (§ 3 správního řádu) a zásadou spolupráce v zájmu dobré správy (§ 8 odst. 2 správního řádu) ověřit, zda skutečně nedošlo k vykonání trestu. Byl-li trest zákazu činnosti vykonán, hledí se na žalobce, jako by nebyl potrestán (§ 74 odst. 2 trestního zákoníku). Rejstřík trestu tuto skutečnost jen deklaruje, změna tam učiněná nemá konstitutivní povahu.

[19] Stěžovatelka má zajisté pravdu, že zákon její rozhodování váže na údaje uvedené v Rejstříku trestů. Pokud snad Rejstřík trestů ještě tuto změnu nezohlednil, byl správní orgán povinen řízení přerušit do doby vnesení předmětného zahlázení do Rejstříku trestů. Žalobce však rozhodně nemůže nést důsledky toho, že důsledky vykonání trestu byly promítnuty do Rejstříku trestu s větší časovou prodlevou. Opačný výklad by absurdně znamenal, že na kohokoliv by nebylo možno hledět jako na osobu trestně zachovalou jen proto, že ve fungování Rejstříku trestů nastaly průtahy. Ostatně na počátku roku 2013 bylo zpoždění s promítnutím údajů do Rejstříku trestů pochopitelné. Jak správně uvádí žalobce, zdržení bylo spojeno s registrací údajů v souvislosti s masivní amnestií prezidenta republiky.

[20] Nejvyšší správní soud jen pro pořádek zdůrazňuje, že skutečnost vykonání trestu tu nepochybně k okamžiku rozhodování stěžovatelky existovala (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Následná změna v Rejstříku trestů byla jen čistě evidenční povahy, která jen navenek a autoritativně promítla ze zákona nastalou skutečnost.

[21] Námitka nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky krajským soudem je tedy nedůvodná.

IV.B.

Porušení § 36 správního řádu

[22] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu námítky nepřezkoumatelnosti konstatovaného porušení § 36 odst. 1 a 3 správního řádu. Podle § 36 odst. 1 nestanoví-li zákon jinak, jsou účastníci oprávněni navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí; správní orgán může usnesením prohlásit, dokdy mohou účastníci činit své návrhy. Podle § 36 odst. 2 účastníci mají právo vyjádřit v řízení své stanovisko. Pokud o to požádají, poskytne jim správní orgán informace o řízení, nestanoví-li zákon jinak.

[23] Je pravda, že krajský soud svůj závěr ve vztahu k porušení § 36 odst. 1 a 2 nedostatečně zdůvodnil. Z odůvodnění krajského soudu totiž vskutku není jasné, jak by stěžovatelka bránila žalobci navrhopvat důkazy (§ 36 odst. 1) nebo snad vyjádřit své stanovisko (§ 36 odst. 2). Tyto závěry krajského soudu považuje zdejší soud ve shodě se stěžovatelkou za nepřezkoumatelné. Jde však jen o dílčí pochybení odůvodnění krajského soudu. Protože tato výtku nebyla pro zrušení rozhodnutí stěžovatelky klíčová, pochybení soudu nemá žádný vliv na zákonnost rozsudku.

[24] Zdejší soud dále zvážil správnost závěru krajského soudu o porušení § 36 odst. 3 správního řádu. Dikce § 36 odst. 3 správního řádu zakotvuje možnost procesní obrany účastníka řízení v době před vydáním rozhodnutí: *„Nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje, a účastníka, který se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal.“*

[25] Smyslem a účelem takto vymezených procesních práv účastníka řízení je, aby žalobce znal všechny podklady, které byly při rozhodování v jeho věci užité. Materiálním předpokladem užití § 36 správního řádu z roku 2004 je situace, kdy skutkový stav doznal změn, zejména byly provedeny důkazy, o nichž žalobce neví. Jednání účastníka, který správnímu orgánu zaslal listiny na podporu svého tvrzení nebo na takové listiny odkazuje ve svých podáních, nebrání vydání rozhodnutí, pokud tyto listiny jsou již součástí spisového materiálu nebo jiného podání účastníka řízení, které obsahuje jeho vyjádření k těmto podkladům za předpokladu, že správní orgán pak řízení na druhém stupni nedoplnil prováděním dalšího dokazování a při rozhodování vycházel pouze z těch podkladů, které již žalobce znal. V nynějším případě stěžovatelka v řízení pořídila výpis z evidence Rejstříku trestů ze dne 19. 3. 2013. Stěžovatelka přitom neposkytla účastníkovi řízení možnost vyjádřit se k tomuto podkladu, přičemž v tentýž den v neprospěch žalobce věcně rozhodla. *„Vždy je třeba zkoumat, zda poté, kdy účastník v souladu s poučením postupoval, byl správní spis následně doplňován či nikoli, a zda tak účastník měl faktickou možnost se s úplným správním spisem seznámit“* (rozsudek NSS ze dne 26. 2. 2010, čj. 8 Afs 21/2009 - 243, č. 2073/2010 Sb. NSS).

[26] Stěžovatelka má zcela nesprávně za to, že další vyjádření účastníka k podkladům rozhodnutí, a tedy hlavně k výpisu z evidence Rejstříku trestů, by bylo nadbytečné a současně v rozporu se zásadou ekonomie řízení (§ 6 odst. 1 správního řádu). Neobstojí ani tvrzení stěžovatelky, že nově pořízený výpis z Rejstříku trestů je stejný jak ten předcházející, s kterým se měl žalobce šanci již v průběhu řízení seznámit. Jakkoliv tato tvrzení jsou obecně správná (viz předchozí bod), zde naráží na specifika této kauzy. S ohledem na běh času a zejména vykonání trestu zákazu činnosti, na což mohla stěžovatelka bez problémů ze správního spisu usuzovat (IV.A.), bylo třeba dát žalobci možnost vyjádřit se i k novému výpisu z Rejstříku trestů.

[27] Tato námitka stěžovatelky není důvodná.

IV.C.

Námitka nezákonnosti výroku o výši náhrady nákladů řízení

[28] Stěžovatelka se v kasační stížnosti domnívala, že s ohledem na její postup v souladu s § 174 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců a její důvěru v pravdivost informací zapsaných v Rejstříku trestů, krajský soud nedostatečně interpretoval pojem *plného úspěchu ve věci*. Výrok o nákladech řízení je tedy nezákonný.

[29] Nejvyšší správní soud k tomu jen stručně uvádí, že stěžovatelka směřuje zákonnost rozhodnutí o nákladech řízení s údajně nesprávným výkladem § 174 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Žalobce měl ve své věci nepochybně plný úspěch, neboť dosáhl zrušení napadeného rozhodnutí stěžovatelky. Nejvyšší správní soud, s přihlédnutím k výše uvedenému, neshledává napadený výrok o nákladech řízení za nezákonný. Žaloba byla krajským soudem posouzena jako důvodná a rozhodnutí stěžovatelky bylo *správně* zrušeno.

V.

Závěr a náklady řízení

[30] Nejvyšší správní soud proto ze všech výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty, zamítl jako nedůvodnou.

[31] Žalobce měl ve věci plný úspěch, a proto mu Nejvyšší správní soud podle ust. § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. přiznal právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil vůči stěžovateli. Nejvyšší správní soud úspěšnému žalobci přiznal odměnu podle § 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), za jeden úkon právních služeb ve výši 3.100 Kč (vyjádření ke kasační stížnosti), dále byla přiznána náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky, celkem tedy 3.400 Kč. Protože advokát doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady o částku odpovídající dani, kterou je povinen odvést (§ 37 písm. a) a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty), a to o 714 Kč. Zástupci žalobce se tedy přiznává celková náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 4.114 Kč. Tuto částku je povinna stěžovatelka zaplatit žalobci na účet advokáta Mgr. Marka Čechovského do 3 dnů od právní moci rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. srpna 2013

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu